യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 192

ശ്രീരാമ ഉവാച .
അഹോ നു സുചിരം കാലം സംഭ്രാന്താ വയമന്തരേ .
അപരിജ്ഞാതമാത്രേണ സംസാരപരമാമ്ബരേ .. 1
ബുദ്ധേ യാവദിയം നാമ ജഗദ്ഭ്രാന്തിർന കിംചന .
ന ചാഭൂന്ന ച വാസ്തീയം ന ച നാമ ഭവിഷ്യതി .. 2
സർവം ശാന്തം നിരാലമ്ബം വിജ്ഞാനം കേവലം സ്ഥിതമ് .
അനന്തം ചിദ്ധനം വ്യോമ നീരാഗമപകല്പനമ് .. 3
പരമാകാശമേവേദമപരിജ്ഞാതമാത്രകമ് .
സംസാരതാമിവാസ്മാകം ഗതം ചിത്രമഹോ നു ഭോഃ .. 4
ഇത്ഥം ദ്വൈതമിദം ഭാതമിമേ ലോകാ ഇമേഽദ്രയഃ .
പരമാകാശമിത്യച്ഛമേവാനച്ഛമിവ സ്ഥിതമ് .. 5
സർഗാദൗ പരലോകാദൗ സ്വപ്നാദൗ കല്പനാദികേ .
ചിദേവ ചേത്യവദ്ഭാതി കുതോഽന്യാ കില ദൃശ്യധീഃ .. 6
സ്വർഗേ വാ നരകേ വാപി സ്ഥിതോഽസ്മീതി മതിര്യദി .
തത്തസ്യാ നരകസ്യാന്തോ ദൃശ്യം സംവിന്മയാത്മകമ് .. 7
നേദം ദൃശ്യം ന ച ദ്രഷ്ടാ ന സർഗോ ന ജഗന്ന ചിത് .
ന ജാഗ്രത്സ്വപ്നസിദ്ധാദി കിമപീദം തദപ്യസത് .. 8
കുതോഽസ്യാഃ സംഭവോ ഭ്രാന്തേരിതി ചേദ്ദൃശ്യതേ മുനേ .
തദേത/ദപി നോ യുക്തം ഭ്രാന്ത്യഭാവാനുഭൂതിതഃ .. 9
ഭ്രാന്തിർന സംഭവത്യേവ നിർവികാരേ ജ്ഞതാപദേ .
യത്ത്വിദം ഭ്രാന്തിതാജ്ഞാനം തത്തദേവേതരന്ന തത് .. 10
നിരന്തരേ നിരാദ്യന്തേ വ്യോമ്നി ശൈലോദരേഽഥവാ .
കുതോഽന്യതാകല്പകം സ്യാജ്ജ്ഞപദേ ചാവികാരിണി .. 11
മിഥ്യൈവാനുഭവോ ഭ്രാ+ന്തേഃ സ്വപ്നേ സ്വമരണോപമഃ .
യദനാലോകനം നാമ ശാമ്യതീദം വിലോകനാത് .. 12
മൃഗതൃഷ്ണാമ്ബുഗന്ധർവനഗരദ്വീന്ദുവിഭ്രമഃ .
തഥാഽവിദ്യാഭ്രമ+ശ്ചായം വിചാരാന്നോപലഭ്യതേ .. 13
ബാലവേതാലവദ്ഭ്രാന്തിർന വിദ്യാ ജാഗ്രഗാപി ഹി .
അവിചാരേണ സംരൂഢാ വിചാരേണോപശാമ്യതി .. 14
കുത ആസീദിതി മുനേ നാത്ര പ്രശ്നോ വിരാജതേ .
സത ഏവ വിചാരേണ ലാഭോ ഭവതി നാസതഃ .. 15
പ്രാമാണികവിചാരേണ പ്രേക്ഷിതം യന്ന ലഭ്യതേ .
തദേതദസദേവാദി തത്തർഹ്യനുഭവോ ഭ്രമഃ .. 16
യന്നാസ്തീതി പരിച്ഛിന്നം പ്രമാണൈഃ സുവിചാരിതമ് .
ഖപുഷ്പ-ശശ-ശൃങ്ഗാഭം തത്കഥം ലഭ്യതേ സതഃ .. 17
സർവതഃ പ്രേക്ഷ്യമാണോഽപി യഃ കുതശ്ചിന്ന ലഭ്യതേ .

തസ്യ സ്യാത്കീദൃശീ സത്താ വന്ധ്യാതനയരൂപിണഃ .. 18
ഭ്രാന്തിർന സംഭവത്യേവ തസ്മാത്കാചിത്കദാചന .
നിരാവരണവിജ്ഞാനഘനമേവേദമാതതമ് .. 19
യത്കിംചിജ്ജഗദദ്യാത്ര ഭാതീദം പരമേവ തത് .
പരം പരേ പരാപൂർണേ പൂർണമേവാവതിഷ്ഠതേ .. 20
ന ഭാതം ന ച നാഭാതമിഹ കിംചിത്കദാചന .
ഇദമിത്ഥം സ്ഥിതം സ്വച്ഛം ശാന്തമേവ ജഗദ്വപുഃ .. 21

അജ-മമര-മഹാര്യ-മാര്യ-ജുഷ്ടം
പരമ-വികാരി നിരാമയം സമന്താത് .
പദമഹ-മുദിതം തതം ഹി ശുദ്ധം
നിരഹ-മനേക-മഥാ+ദ്വയം വികാസി .. 22

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ വിശ്രാ+ന്ത്യുപ-ഗമ-വർണനം നാമ+ ദ്വിനവ-ത്യധിക-ശതതമഃ സർഗഃ .. 192 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
9.1.2024